

Undersøgelse af lokal løndannelse til lærere og engangsvederlag til ledere på efterskoler

Indledning

Efterskoleforeningen har i juni 2022 gennemført en undersøgelse om lokal løndannelse til lærere og engangsvederlag til ledere på efterskoler. Undersøgelsens formål er at skabe overblik over anvendelsen af lokalløn til lærerne samt over skolens brug af muligheden for at tildele engangsvederlag til lederne.

I denne undersøgelse har vi tillige undersøgt det samlede lønniveau for viceforstandere og afdelingsledere, såkaldt øvrige ledere. Dette har vi gjort med baggrund i et udtalt ønske fra bestyrelsesmedlemmer på efterskoler, der har efterspurgt nogle pejlemærker for lønniveauet, efter at intervallønnen er blevet afskaffet for denne gruppe.

Om datagrundlaget

Der er 137 efterskoler, hvilket svarer til 57 % af samtlige skoler, der har svaret på hele undersøgelsen. Dette er et lidt lavere niveau end i 2020 og 2021, hvor svarprocenten begge år lå på 60 %.

Hertil kommer, at ca. 22 % af skolerne har afgivet delvise svar på undersøgelsen. Svar fra disse efterskoler indgår, hvor det giver mening for undersøgelsen. Vi vurderer, at svarprocenten gør undersøgelsen repræsentativ for hele sektoren, men vi kunne godt ønske os, at lidt flere efterskoler brugte den fornødne tid på at besvare spørgsmålene.

Om beregning af udmøntningsprocent for lokallønnen

I modsætning til tidligere år har vi anvist en formel for beregning af udmøntningsprocenten. Dette har vi gjort for at sikre det bedst mulige grundlag for at skolerne kan foretage sammenligning mellem egen skole og øvrige skoler. Det har dog medført, at den beregnede udmøntningsprocent er faldet siden seneste undersøgelse.

Vi har ikke grundlag for at antage, at der er udmøntet mindre i lokalløn i juni 2022 end i november 2021, hvor vi senest gennemførte en undersøgelse.

Formlen, der er anvendt til at beregne udmøntningsprocenten for lokalløn til lærerne, er således:

Find først hvor meget der samlet er udbetalt i lokalløn til lærerne i april 2022. Hertil tillægges 1/12 af de engangsvederlag, der er udbetalt de seneste 12 mdr.

Find derefter den samlede lærerløn for april inkl. lokallønstillæg.

Begge tal ex. pension

Derefter dividerer du den samlede lokalløn med den samlede lønsum inkl. lokalløn og ganger med 100.

Tekst fra undersøgelsen

Resultatet af undersøgelsen viser, at:

- den beregnede udmøntning af lokalløn til lærerne er faldet fra 8,4 % i 2021 til 8,0 % i 2022
- store skoler udmønter større tillæg end små skoler
- 78 % af forstanderne tildeles engangsvederlag
- forstandere, der tildeles vederlag, får i gennemsnit ca. 89.000 kr. årligt, hvilket er på samme niveau som i 2021

Denne undersøgelse bidrager til at give såvel skolerne fakta til lønforhandlinger som til at give konsulenterne i foreningen redskaber til rådgivningen om anvendelsen af lokallønstillæg og supplerende engangsvederlag.

Tak for deltagelsen.

Efterskoleforeningen, juni 2022

Bjarne Bundsgaard Nielsen

Økonomisk Konsulent

bn@efterskolerne.dk

Tlf. 33 17 97 66

1. Forhandling af lokalløn

Skolerne er indledningsvist blevet spurgt til, om de har en tillidsrepræsentant. Af de 174 skoler, der har besvaret spørgsmålet, har 98 % svaret 'ja'. Spørgsmålet er relevant i forhold til forhandlingen af lokalløn på skolerne, idet denne baserer sig på tillidsrepræsentantens aktive medvirken som forhandler for lærerne. Såfremt skolen ikke har en tillidsrepræsentant, skal forhandlingen i stedet foregå med Frie Skolers Lærerforening (FSL).

80 % af skolerne svarer bekræftende på, at de inden for de seneste 12 måneder har forhandlet lokalløn med tillidsrepræsentanten eller FSL. I 2021 var tallet 97 % og i 2020 også på 80 %. Der er altså tale om, at næsten 4 ud af 5 skoler, der har deltaget i undersøgelsen, har forhandlet lokalløn de seneste 12 måneder.

1.1 Størrelsen på udmøntning af lokalløn til lærerne

Skolerne er blevet spurgt om, hvor stor en procentdel af lærernes samlede aktuelle lønsum, der pt. udmøntes som lokalløn.

Svarene fordeler sig således:

Tablet 1. Oversigt over lokalløn: Hvor stor en procentdel af lærernes samlede aktuelle lønsum udmøntes pt. som lokalløn?

	2022	2021	2020
	Pct.	Pct.	Pct.
10 % fraktil	4,2	4,5	4,0
Nedre kvartil	6,1	6,5	6,0
Median	8,0	8,0	7,2
Gennemsnit *)	8,0	8,4	7,6
Øvre Kvartil	10,0	9,8	9,5
90 % fraktil	11,6	11,1	11,1

* Gennemsnittet er beregnet på skoleniveau. Beregnes udmøntningen vægtet ift. antallet af lærere, er den på 8,5 %. Dette svarer præcist til tilsvarende tal fra 2021.

Tabellen ovenfor viser medianen, gennemsnittet, den nedre kvartil, den øvre kvartil, 10 % fraktilen og 90 % fraktilen. Disse udmøntningsprocenter er beregnet for at vise spredningen i den samlede udmøntningsprocent.

Ved medianen forstås udmøntningsprocenten for den midterste besvarelse, når besvarelsene ordnes i rækkefølge efter størrelse. Ofte vil medianen være mere repræsentativ for gruppen end gennemsnittet, da den ikke påvirkes af enkelte høje eller lave udmøntninger.

Skolerne udmønter således i gennemsnit 8,0 % af lærernes samlede aktuelle lønsum som lokalløn. Som det fremgår af tabellen, er dette et fald på 0,4 % fra 2021. Medianen udgør som i 2021 8 %.

Nedre kvartil er den udmøntningsprocent, som den fjerdedel af skolerne, der udmønter lavest, ligger under, mens øvre kvartil er den udmøntningsprocent, som den fjerdedel af skolerne med højst udmøntning ligger over. Halvdelen af skolerne udmønter således mellem 6,1 % og 10 % i lokalløn i 2022.

Tilsvarende gælder for 10 % fraktilen og 90 % fraktilen. 10 % af skolerne i undersøgelsen udmønter 4,2 % eller derunder som lokalløn, og 10 % af skolerne udmønter 11,6 % eller derover.

På de skoler, der ikke har forhandlet med tillidsrepræsentanten indenfor de seneste 12 måneder, er den gennemsnitlige udmøntning af lokalløn lavere, nemlig 7,45 % [5,83 % i 2021 og 6,9 % i 2020] i

stedet for 8,42%, som er gennemsnittet for de skoler, hvor man har forhandlet i 2022 [8,43% i 2021 og 7,8% i 2020]. Det er altså fordelagtigt for lærerne at vælge en TR til at forhandle lokalløn!

1.2 Konkrete kriterier for udmøntning af lokalløn til lærerne

De foregående år er efterskolerne blevet spurgt til, hvilke kriterier i lønpolitikken, der er de vigtigste for skolens udmøntning af lokalløn til lærerne.

Spørgsmålet var formuleret således, at der blev spurgt til, hvilke kriterier der *set fra ledelsens side* var de vigtigste i udmøntningen af lokalløn. Skolerne kunne kun vælge ét kriterie.

I år har vi valgt at spørge til, *hvilke kriterier, der efter forhandlingerne med TR, er endt med at danne grundlag for udmøntningen*. Skolerne har kunnet vælge flere svarmuligheder.

Tabel 2. Kriterier for udbetaling af lokalløn: Den konkrete udmøntning i 2022

Med hvilke begrundelse(r) har I valgt at udmønte lokalløn til lærerne?	Antal	Pct.
Vi ønsker at tiltrække og belønne medarbejdere med særlige kompetencer	38	25
Vi ønsker at fordele lokallønnen ligeligt mellem lærerne	89	59
Vi ønsker, at lærernes løn er på niveau med andre efterskoler	56	37
Vi ønsker, at lærernes løn er på niveau med lærerlønnen på lokale folkeskoler	50	33
Vi ønsker at belønne en særlig indsats eller opgave	41	27
Andet	4	3

Som det kan ses af tabellen, er der en væsentlig spredning i kriterierne. I 2022 kan man dog konstatere, at skolerne i 59 % af tilfældene har valgt helt eller delvist at dele puljen ligeligt mellem lærerne. Derudover fordeler kriterierne sig nogenlunde ligeligt. Det ofte hørte kriterium om, at lønnen skal ligge på niveau med lokale folkeskoler, har dannet grundlag for 30 % af skolernes udmøntning.

Kun fire skoler har valgt andre kriterier end de foreslåede, og her er uddannelse [1], fastholdelse [2] og belønning af lærere, der på en særlig værdifuld måde har understøttet skolens udviklingsmål [1] nævnt som kriterier.

1.3 Udmøntning ift. antal lærerårsværk

Tabel 3. Udmøntning af lokalløn ift. antal lærerårsværk

Lærerårsværk	2022	2021
	Pct.	Pct.
Mindste 50 %	7,8	8,4
Største 50 %	8,2	8,3

Her kan man se, at udmøntningsprocenten er lidt mindre for den halvdel af skoler, der har færrest lærerårsværk, end den halvdel af skoler, der har flest lærerårsværk på lønninglisten. Og at forskellen er større end i 2021. Bemærk at det *kan* skyldes den tidligere nævnte præciserede beregningsmetode.

1.4 Konklusion

Tallene viser, den gennemsnitlige udmøntning er faldet med 0,4 % fra 2021 til 2022 fra 8,4 % i 2021 til 8,0 % i 2022.

Fire efterskoler ud af 149 har oplyst, at de ikke har udmøntet lokalløn de seneste 12 måneder.

Undersøgelsen viser, at større skoler, målt efter lærerårsværk, udmønter en større andel end mindre skoler, og at forskellen er blevet større siden sidste år.

Undersøgelsen viser, at efterskolerne stadig anvender lokalløn for lærerne som en del af lønsystemet og således bruger det til lokalt at yde tillæg oven i de centralt aftalte løndelev.

Vi forholder os til udmøntning i forhold til antal årselever under afsnit 4.

2. Engangsvederlag til ledere

Vi har i undersøgelsen spurgt til, i hvilket omfang efterskolerne har ansat ledere i de forskellige stillingskategorier, og i hvilket omfang de yder engangsvederlag til disse.

I 2019 trådte en ny organisationsaftale for ledere i kraft. Denne overenskomst har medført et nyt aflønningssystem for øvrige ledere, dvs. viceforstandere og afdelingsledere. Intervallønnen er afskaffet, og der er indført en basisløn, afhængig af skolestørrelse, samt mulighed for at give varige og midlertidige tillæg.

Dette system har reduceret behovet for at udbetale engangsvederlag, idet mange skoler har valgt at indgå aftale om faste tillæg, der ikke behøver at blive forhandlet hvert år. For første gang har vi også spurgt til øvrige ledernes samlede lønniveau, ekskl. engangsvederlag, da der har været efterspørgsel efter disse tal.

2.1 Forstandere

For forstandernes vedkommende viser resultaterne af årets lønundersøgelse, at skolerne fortsat benytter engangsvederlag til lederne, og at vederlagene er blevet større gennem tiden.

Ud af 143 skoler, der har besvaret spørgsmålet, angiver 112 skoler, at forstanderen har fået engangsvederlag inden for de seneste 12 måneder. Det svarer til 78 % af skolerne [2021: 78 % og 2020: 71 %].

Tabel 4. Udvikling i vederlag til forstandere

Engangsvederlag til ledere	2022	2021	2020
	Kr.	Kr.	Kr.
Gennemsnit, alle skoler	70.314	66.700	55.833
Gennemsnit på skoler, der udmønter vederlag	89.775	89.009	78.703
Median, alle skoler	72.000	66.000	50.000

Set på alle 143 skoler udgør det gennemsnitlige engangsvederlag til forstandere 70.314 kr. Medianen udgør i 2022 72.000 kr., hvilket er en pæn stigning i forhold til de to foregående år.

Hvis gennemsnittet kun beregnes på de skoler, der har udmøntet engangsvederlag, udgør det 89.775 kr. I 2021 udgjorde beløbet 89.009 kr. og i 2020 78.703 kr.

På 54 skoler, svarende til 38 % af de skoler, der har svaret, har forstanderen fået et engangsvederlag på 100.000 kr. eller derover. Det tilsvarende tal var i 2021 34 % og 2020 på 25 %.

2.2 Viceforstandere

Ud af 143 skoler svarer 113 skoler, at de har en viceforstander. Det svarer til 79 % af skolerne. I 2021 var det 76 % og i 2020 80 %.

Tabel 5. Udvikling i vederlag til viceforstandere

	2022	2021	2020
	Kr.	Kr.	Kr.
Gennemsnit, alle skoler	29.667	30.100	27.279
Gennemsnit på skoler, der udmønter vederlag	47.726	48.850	48.488
Median, alle skoler	20.000	24.000	20.000

På de skoler, der har en viceforstander, svarer 62 %, at viceforstanderen har fået engangsvederlag inden for de seneste 12 måneder. I 2021 var det også 62 % og i 2020 57 %.

Viceforstanderne har i gennemsnit fået 29.667 kr. I 2021 udgjorde beløbet 30.100 kr. og i 2020 27.279 kr.

Medianen udgør 20.000 kr., hvor det i 2021 lå på 24.000 kr. og i 2020 på 20.000 kr.

Hvis gennemsnittet kun beregnes på de viceforstandere, der har fået engangsvederlag, udgør det i 2021 47.726 kr.

På 8 skoler har viceforstanderen fået et engangsvederlag på 100.000 kr. eller derover.

2.3 Afdelingsledere

45 % af efterskolerne i undersøgelsen oplyser, at de har en eller flere afdelingsledere ansat [2021: 48 % og 2020: 52 %].

De skoler, der har en eller flere afdelingsledere ansat, har i 40 % af tilfældene ydet engangsvederlag til afdelingslederne inden for de seneste 12 måneder. I 2021 var det 54 % og i 2020 var andelen også 40 %.

Tabel 6. Udvikling i vederlag til afdelingsledere

	2022	2021	2020
	Kr.	Kr.	Kr.
Gennemsnit på skoler, der udmønter vederlag	38.925	37.634	28.763

3. Lønniveau for viceforstandere og afdelingsledere (øvrige ledere)

Den gældende organisationsaftale opererer ikke længere med intervallønninger for øvrige ledere på efterskoler og frie grundskoler. Det har medført en vis usikkerhed fra bestyrelsernes side i forhold til, hvordan disse bør aflønnes.

Lønssystemet er bygget op med et grundtrin for ledere på skoler under 100 årselever og et andet trin for skoler med over 100 årselever.

Tabel 7. Grundløn for øvrige ledere, jf. overenskomsten

Grundløn uden tillæg for øvrige ledere	31/3 2012-niveau pr. år	1/4 2022-niveau pr. år	1/4 2022-niveau pr. måned
	Kr.	Kr.	Kr.
Under 100 årselever	370.554	35.020,56	420.246,77
100 årselever og derover	396.929	37.513,23	450.158,77

Vi har i år spurgt skolerne, hvilke tillæg mellemlederne får. Disse tillæg har vi lagt til grundlønningerne og får ud fra de tal, skolerne har oplyst, følgende gennemsnitslønninger:

Tabel 8. Gennemsnitsløn, viceforstandere

Gennemsnitsløn, viceforstandere inkl. tillæg – men uden engangsvederlag	Samlet løn/mdr.	Antal skoler i undersøgelsen
	Kr.	Antal
Skoler <100 årselever	41.138	25
Skoler >100 årselever	44.665	85

Viceforstandere på skoler under 100 årselever får i gennemsnit ca. 6.100 kr./mdr. i tillæg.

Viceforstandere på skoler over 100 årselever får i gennemsnit ca. 7.150 kr./mdr. i tillæg.

Tabel 9. Gennemsnitsløn, afdelingsledere

Gennemsnitsløn, afdelingsledere inkl. tillæg – men uden engangsvederlag	Samlet løn/mdr.	Antal skoler i undersøgelsen
	Kr.	Antal
Skoler <100 årselever	39.656	11
Skoler >100 årselever	43.022	25

Afdelingsledere på skoler under 100 årselever får i gennemsnit ca. 4.600 kr./mdr. i tillæg.

Afdelingsledere på skoler over 100 årselever får i gennemsnit ca. 5.500 kr./mdr. i tillæg.

Tillæggene i denne beregning består af både udligningstillæg, funktions- og kvalifikationstillæg men uden engangsvederlag.

4. Lokalløn og engangsvederlag fordelt på skolestørrelser

For 4. år i træk har vi valgt at udarbejde en oversigt over tildelingen af lokallønnen og lederens engangsvederlag set i forhold til de årselevintervaller, vi anvender i den årlige regnskabsanalyse.

Tabel 10. Lokalløn til lærere fordelt på skolestørrelser

Lokalløn til lærere		2022	2021	2020
Interval årselever	Antal skoler i undersøgelsen 2022	Gns. udmøntningsprocent.		
0-99	39	7,3	6,8	6,0
100-149	68	8,1	8,9	8,0
>150	44	8,8	9,1	9,2

Med forbehold for at udmøntningsprocenten er udregnet på anden måde end de foregående år, er der tale om, at kun lærere på skoler med under 99 årselever har oplevet en fremgang i lokallønnen i 2022. Fra 2021 til 2022 er udmøntningen steget fra 6,9 % til 7,3 %.

Tabel 11. Vederlag til forstandere fordelt på skolestørrelser

Forstandere		2022	2021	2020
Interval årselever	Antal skoler der udbetaler vederlag	Gns. vederlag [kr.]		
0-99	26	68.513	71.558	71.360
100-149	51	87.799	83.022	71.601
>150	35	106.993	111.546	95.717

For forstanderes vedkommende er der kun sket en forhøjelse af engangsvederlag for ledere på skoler mellem 100 og 149 årselever, hvorimod der er sket et fald på mindre og større skoler.

Tabel 12. Vederlag til viceforstandere fordelt på skolestørrelser

Viceforstandere		2022	2021	2020
Interval årselever	Antal skoler der udbetaler vederlag	Gns. vederlag [kr.]		
0-99	15	43.804	43.895	43.158
100-149	32	46.400	43.675	48.082
>150	22	52.329	59.059	54.180

På skoler med over 150 elever er viceforstanderne tildelt et mindre engangsvederlag end de to foregående år. Viceforstandere på de øvrige skoler har opnået engangsvederlag på niveau med de foregående to år.

Tabel 13. Vederlag til afdelingsledere fordelt på skolestørrelser

Afdelingsledere		2022	2021	2019
Interval årselever	Antal skoler der udbetaler vederlag	Gns. vederlag [kr.]		
0-99	3	31.025	37.499	29.161
100-149	11	30.401	35.458	37.288
>150	12	48.715	38.878	34.362

For afdelingsledere er der kun forekommet en stigning i engangsvederlaget på skoler med under 150 årselever. Ledere på øvrige skoler har oplevet et fald.

Bemærk dog det lave antal svar, der kan have påvirket undersøgelsesresultatet.

